

GJAR060003812025

Presented on : 15-04-2025
 Registered on : 15-04-2025
 Decided on : 14-08-2026
 Duration : 30D-03M-01Y

CC/283/2025
Exhibit No.

FORM - A

પ્રિન્સીપાલ સિવિલ જજ અને જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ ફર્સ્ટ ક્લાસ એ.એ.જાની સાહેબની કોર્ટમાં, મુકામ – ધનસુરા. ચુકાદાની તારીખ :- ૦૮/૦૮/૨૦૨૬ ક્રિમીનલ કેસ નં. ૨૮૩/૨૦૨૫	
ફરીયાદી	ઝાલા પ્રહલાદભાઈ સારસંગભાઈ, રહે.ધામણીયા, તા.ધનસુરા, જી.અરવલ્લી.
ફરીયાદપક્ષે વકીલશ્રી	એમ.એન.પટેલ
આરોપી	મહેન્દ્રભાઈ રણછોડભાઈ સોલંકી, મુળ.રહે.ધામણીયા, તા.ધનસુરા, જી.અરવલ્લી. હાલ.રહે.કંચન ટેકરી, બેંક ઓફ બરોડાની બાજુમાં, તા.માલપુર, જી.અરવલ્લી.
આરોપીપક્ષે વકીલશ્રી	એમ.પી.ચમાર

FORM – B

બનાવની તારીખ	
એફ.આઈ.આર. તારીખ	
ચાર્જશીટ કર્યા તા.	
આરોપીનો જવાબ રજુ થયા તા.	૧૩/૦૮/૨૦૨૫
પુરાવો ચાલુ થયા તા.	૧૩/૦૮/૨૦૨૫
ચુકાદો અનામત રાખ્યા તા.	૦૮/૦૭/૨૦૨૬
ચુકાદા તા.	૧૪/૦૮/૨૦૨૬
સજા કરી હોય તો સજા તા.	

આરોપી નં.	આરોપીનું નામ	અટક કર્યા તારીખ	જામીન પર છોડ્યા તારીખ	ગુનો	તકસીર નવાન / નિર્દોષ	સજા	સી.આર. પી.સી.ક લમ – જરૂર માટે કસ્ટડીમાં રહેલ સમય

૧.	મહેન્દ્રભાઈ રણછોડભાઈ સોલંકી , મુળ.રહે. ધામણીયા, તા.ધનસુરા, જી.અરવલ્લી. હાલ.રહે.કંચન ટેકરી, બેંક ઓફ બરોડાની બાજુમાં, તા.માલપુર, જી.અરવલ્લી.			નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટની કલમ- ૧૩૮ મુજબ	તકસીર નવાન	૬ માસ	
----	--	--	--	---	---------------	----------	--

FORM – C

ફરીયાદપક્ષે / બચાવપક્ષે/ કોર્ટ તરફે સાહેદ લીસ્ટ
એ./ફરીયાદપક્ષે સાહેદ લીસ્ટ

ક્રમ	આંક	નામ	સાહેદનો પ્રકાર
P.W.૧.	૦૪	ઝાલા પ્રહલાદભાઈ સારસંગભાઈ	ફરીયાદી

બી. બચાવપક્ષે સાહેદ લીસ્ટ

આંક	નામ	સાહેદનો પ્રકાર
--	--	--

સી. કોર્ટ પક્ષે સાહેદ લીસ્ટ

આંક	નામ	સાહેદનો પ્રકાર
--	--	--

ફરીયાદપક્ષે / બચાવપક્ષે/ કોર્ટ પક્ષે આંક :

એ./ફરીયાદપક્ષે આંક :

અ.નં.	આંક	વિગત
૧.	૧૮	આરોપીએ આપેલ ચેક અસલ
૨.	૧૯	ચેક બેકમા રજુ કર્યાની સ્લીપ અસલ
૩.	૨૦	બેંકનો રીટર્ન મેમો
૪.	૨૧	આરોપીને આપેલ નોટીસની સ્થળપત્ર
૫.	૨૨	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી. કર્યાની પહોંચ અસલ
૬.	૨૩	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી. કર્યાની પહોંચ અસલ
૭.	૨૪	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ
૮.	૨૫	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ

૯.	૨૬	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપફી
૧૦.	૨૭	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપફી
૧૧.	૨૮	ફરિયાદીની બેંકની પાસબુકની નકલ

બી. બચાવપક્ષે આંક :

અ.નં.	આંક	વિગત
--	--	--

સી. કોર્ટ પક્ષે આંક :

અ.નં.	આંક	વિગત
--	--	--

કબજે કરેલ મુદામાલ :

અ.નં.	આર્ટિકલ નંબર	વિગત
--	--	--

**Offence punishable under section : Offence punishable under :
138, of NEGOTIABLE INSTRUMENTS ACT, 1881**

-:: ચુકાદો ::-

(૧). ફરીયાદપક્ષના કેસની ટુંકમાં હકીકત:- ફરીયાદી ખેતી, પશુપાલન તથા ડિ.જે. સાઉન્ડ સીસ્ટમ ભાડે આપવાનો વ્યવસાય કરે છે અને ઉપરોક્ત સરનામે રહે છે. આ કામના આરોપી અને ફરીયાદી વચ્ચે મિત્રતાના સંબંધો હોવાથી એકબીજાને ઓળખે છે. આ કામના આરોપીને અંગત સામાજીક કામે નાણાની જરૂર હોવાથી ફરીયાદી પાસે રૂ.૩,૦૦,૦૦૦/- (અંકે રૂપિયા ત્રણ લાખ પુરા) ની માંગણી કરેલી. જેથી ફરીયાદીએ ખેતી, પશુપાલન તથા ઘંઘાના બચતમાથી એપ્રિલ-૨૦૨૪મા આરોપીને નાણા હાથ ઉછીના આપેલા જે નાણા આરોપીએ ફરીયાદીને એક માસમાં પરત ચુકવી આપવાનો વાયદો કરેલો જે વાયદા મુજબનો સમય પુરો થતા આરોપીએ ફરીયાદીને નાણા ના ચુકવી આપતા ફરીયાદીએ આરોપી પાસે ઉઘરાણી કરતા આરોપીએ તા. ૨૭/૦૫/૨૪ ના રોજ ધી સાબરકાંઠા ડિ.સે.કો.ઓ.બેંક લી., ધનસુરા શાખાનો ચેક નં- ૦૦૧૦૨૪ રકમ રૂપિયા- ૩,૦૦,૦૦૦/- આપેલો

અને પાકો વીશ્વાસ અને ભરોસો આપેલ કે કે ચેક સ્વીકારાય જશે. ત્યાર બાદ ફરીયાદીએ તા. ૨૭/૦૫/૨૪ ના રોજ પોતાના ખાતા વાળી ધી સાબરકાંઠા ડિ.સે.કો.ઓ.બેંક લી., ઘનસુરા શાખામાં ચેક જમા કરાવતા સદર ચેક અપુરતા ભંડોળ હોવાના શેરા સાથે બેંકમાથી તા. ૨૭/૦૫/૨૪ ના રોજ પરત થયેલો જેની જાણ બેંકે ફરીયાદીને રીટર્ન મેમા સાથે કરેલી. ત્યાર બાદ ફરીયાદીએ આરોપીને એડવોકેટ મારફતે તા.૨૨/૦૬/૨૪ ના રોજ આર.પી.એડી.થી નોટીસ આપેલી જે નોટીસ આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે તા.૨૫/૦૬/૨૪ તથા હાલના રહેઠાણના સરનામે નોટીસ તા.૨૪/૦૬/૨૪ ના રોજ બજી ગયેલ છે તેમ છતાં આરોપીએ નોટીસનો કોઈ જવાબ આપેલ નથી કે ફરીયાદીને ચેક મુજબની રકમ ચુકવી આપેલ નથી. જેથી હાલની ફરીયાદ નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબ કરેલ છે, તેમજ આરોપી વિરુદ્ધ નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ કલમ-૧૩૮ મુજબ કાયદેસર કાર્યવાહી કરવા તથા ચેકની રકમનું પુરેપુરું વળતર તરીકે વસુલ અપાવવાની માંગણી કરેલ છે.

(૨). કોર્ટ કાર્યવાહી:-

ત્યારબાદ આ કામે ફરીયાદીનું વેરીફિકેશન નોંધવામાં આવેલ છે અને આરોપીને તેમની સામેના આક્ષેપો સબબ સમન્સ ઇસ્યુ કરતા, આરોપીને સમન્સની ધોરણસરની બજવણી થતા, તેઓ તેમના વિ.વ.શ્રી મારફત નામદાર કોર્ટમાં હાજર થયેલ હોય, બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ-૨૨૭ અન્વયે ફરીયાદની નકલ મળી ગયેલ હોવાની ખાત્રી કર્યા બાદ આરોપીની બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ-૨૭૪ હેઠળ આંક - ૧૦ થી પ્લી (સ્ટેટમેન્ટ) રેકર્ડ કરેલ જેમાં આરોપીએ તેમના વિરુદ્ધના ગુન્હાનો ઇન્કાર કરેલ છે. આથી ઇન્સાફી કાર્યવાહી આગળ ચલાવવામાં આવેલ છે.

(૩). ત્યારબાદ આ કામે ફરીયાદપક્ષ તરફે આરોપી સામેનો કેસ

પુરવાર કરવા માટે નીચે મુજબના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરેલ છે.

મૌખિક પુરાવા:-

ક્રમ	વિગત	આંક
૧.	ફરીયાદી - ઝાલા પ્રહલાદભાઈ સારસંગભાઈનું સરતપાસનું સોગંદનામું	૦૪

દસ્તાવેજી પુરાવા:-

ક્રમ	આંક	વિગત
૧.	૧૮	આરોપીએ આપેલ ચેક અસલ
૨.	૧૯	ચેક બેકમા રજુ કર્યાની સ્લીપ અસલ
૩.	૨૦	બેંકનો રીટર્ન મેમો
૪.	૨૧	આરોપીને આપેલ નોટીસની સ્થળપત્ર
૫.	૨૨	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી. કર્યાની પહોંચ અસલ
૬.	૨૩	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી. કર્યાની પહોંચ અસલ
૭.	૨૪	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ
૮.	૨૫	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ
૯.	૨૬	આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપફી
૧૦	૨૭	આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપફી
૧૧.	૨૮	ફરીયાદીની બેંકની પાસબુકની નકલ

(૪). આ કામે ફરીયાદીની ઉલટતપાસ માટે આરોપીપક્ષે કોઈ હાજર રહેલ ન હોય ફરીયાદીપક્ષે આંક - ૩૪ થી આરોપીનો ફરીયાદપક્ષની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવાની અરજી રજુ કરેલ છે તે તા. ૦૧/૦૧/૨૦૨૫ ના રોજ મંજૂર કરી તે લગત હુકમ મુજબ આરોપીપક્ષે ફરીયાદીની ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ ટ્રાયલ

દરમિયાન પણ આરોપી હાજર રહેલ નથી કે ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવા માટેના સ્ટેજ ખોલવા માટે બચાવપક્ષે આજદીન સુધી કોઈ રજૂઆત કરવામાં આવેલ નથી. આ સિવાય ફરીયાદપક્ષે અન્ય કોઈ પુરાવો રજૂ કરવા માંગતા ન હોય આંક – ૪૩ થી તા.૨૪/૦૪/૨૦૨૬ ના રોજ ફરીયાદીની સહીથી પુરાવા બંધની પુરસીસ રજૂ કરેલ છે. ત્યારબાદ હાલનું કામ આરોપીના વિશેષ નિવેદન પર રાખવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ આ કામના આરોપીનું વધારાનું નીવેદન તા.૧૩.૦૫.૨૦૨૬ ના રોજ નોંધવામાં આવેલ છે. તેમાં મોટાભાગની હકીકતોનો ઇનકાર કરેલ છે અને વધુમાં જણાવેલ છે કે, અમો આરોપી તદ્દન નિર્દોષ છીએ. સીક્યુરીટી પેટે અમોના ચેકનો ખોટો દુરઉપયોગ કરી ખોટી ફરિયાદ દાખલ કરેલ છે. તેવી હકીકત જણાવેલ છે વધુમાં આરોપી તર્ફે કોઈ સાહેદ તપાસવા નથી તેવી હકીકત જણાવેલ છે.

(પ). ફરિયાદ પક્ષે દલીલ :-

હાલના કામે ફરીયાદપક્ષ તરફે વિ.વ.શ્રીનાઓ દ્વારા મૌખિક દલીલ કરવામાં આવેલ છે જેમાં ફરિયાદ પક્ષે એવી રજૂઆત કરવામાં આવેલ છે કે, હાલના કામે ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા પોતે રજૂ કરેલ મૌખિક તથા દસ્તાવેજ પુરાવા થકી ફરિયાદ પક્ષનો કેસ પુરવાર કરેલ હોય જેથી ફરિયાદી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની જોગવાઈઓ મુજબ આરોપી વિરુદ્ધ પુરવાર કરવાનો રહેતો તમામ પુરાવો હાલના કામે રજૂ કરેલ હોય જેથી ફરિયાદ પક્ષ દ્વારા હાલનો કેસ શંકાથી પર રીતે પુરવાર કરવામાં આવેલ હોય આ કામના આરોપીને કસૂરવાર ઠરાવી કાયદા મુજબની મહત્તમ સજા ફરમાવવા તથા ફરિયાદીને ચેકની બમણી રકમ સુધીનું વળતર અપાવવા માટે દલીલ કરેલ છે જે સાંભળી.

(પ.૧). આરોપીપક્ષે દલીલ :-

હાલના કામે આરોપી હાજર રહેલ નથી કે તેના તર્ફે કોઈ હાજર ન હોય અને દલીલ કરેલ ન હોય આરોપીપક્ષ તરફે દલીલનો હકક બંધ કરેલ છે.

(૬). ત્યારબાદ પક્ષકારો તરફે રજુ કરવામાં આવેલ પુરાવાઓ તથા બચાવો ધ્યાને લેતા હાલના કેસનો આખરી નિર્ણય કરવા મારી સમક્ષ નીચે મજબના મુદ્દાઓ ઉપસ્થિત થાય છે.

૧. શું આ કામે ફરિયાદ પક્ષ નિઃશંક પાછો પુરવાર કરે છે કે, આ કામના આરોપીએ ફરિયાદીના બાકી લેણા પેટે ફરિયાદવાળો ચેક આપેલો અને સદર ચેક ફરિયાદીએ તેઓનું ખાતુ ધરાવતી બેંકમાં રજુ કરતા, આરોપીનો સદર ચેક કલીયરન્સમાં જતાં, સદરહું ચેક 'ફંડ ઈન સફીશીયન્ટ'ના કારણે પરત થયેલો અને જે અંગે આરોપીને કાયદેસરની નોટીસ આપતાં, તે નોટીસની આરોપીને બજવણી થયેલ હોવા છતાં આરોપીએ ફરિયાદીના કાયદેસરના લેણા નહિ ચુકવીને ધી નેગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ - ૧૩૮ મુજબનો શિક્ષાને પાત્ર ગુનો કરેલ છે?
૨. શું હુકમ?

મુદ્દા અંગેના નિર્ણયો:-

(૭). ઉપરોક્ત મુદ્દાઓના મારા નિર્ણયો નીચે મુજબ છે.

૧. હકારમાં
૨. આખરી હુકમ મુજબ

-: કારણો:-

(૮). આ કામે મુદ્દા નં. ૧ તથા ૨ નો પ્રકાર જોતા તેઓ એકબીજા સાથે સંકળાયેલ હોઈ બિનજરૂરી લંબાણ અને પુનરાવર્તન નહિ કરવાના હેતુથી તેમની ચર્ચા એકસાથે કરવામાં આવેલ છે.

ધી નેગોશિયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટના પ્રકરણ - ૧૭ "અપુરતા ભંડોળના કારણે ચેકની અસ્વીકૃતિ ઇંડ સજા" માંની કલમ - ૧૩૮, કલમ - ૧૪૨ તથા કલમ - ૧૪૬ સાથે વંચાણે લેતા કલમ - ૧૩૮ માં ખાતામાં અપુરતા ભંડોળના કારણે ચેકનો

અસ્વીકાર, કલમ - ૧૪૨ માં ગુનાઓનું કોન્ફીઝન્સ લેવા બાબત તથા કલમ - ૧૪૬ માં બેંકની સ્લીપની કેટલીક હકીકતો અંગેનું પ્રથમ દર્શનીય પુરાવો હોવા બાબતની સ્પષ્ટ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે. આમ, સદર કેસ મુજબનો આક્ષેપિત ગુનો સાબિત કરવા માટેના આવશ્યક તત્વો નીચે મુજબ છે.

૧. આરોપીએ પોતાના દ્વારા નિભાવવામાં આવતા ખાતામાંથી નાણા ચુકવવા ફરિયાદીને ચેક આપેલ.
૨. આરોપીએ ફરિયાદીને આપેલ ચેક સમગ્ર અથવા અંશતઃ કાયદેસરનું દેવું અથવા જવાબદારી અદા કરવા માટે આપેલ હતો.
૩. ચેક જે તારીખે લખેલ હતો તે તારીખથી ચેકની નિયત સમયમર્યાદામાં રજુ કરવામાં આવેલ હતો.
૪. ચેક આરોપીના ખાતામાં અપુરતા ભંડોળના કારણે પરત થયેલ હતો.
૫. ચેક પરત થયાની માહિતી મળ્યા બાદ ફરિયાદીએ ૩૦ દિવસની સમયમર્યાદામાં નાણાની માંગણી કરતી લેખિત નોટીસ ચેક લખનાર (આરોપી) ને મોકલેલ હતી.
૬. આરોપીને આવી લેખિત નોટીસ મળી ગયેલ હોવા છતાં માંગણા નોટીસમાં જણાવ્યા મુજબ ચેકના નાણા ૧૫ દિવસની સમયમર્યાદામાં આરોપીએ ફરિયાદીને ચુકવી આપેલા નથી.

(૯). વધુમાં ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ - ૧૧૮(એ) તથા કલમ - ૧૩૯ અનુસાર ફરિયાદીની તરફેણમાં અનુમાન કરી શકાય તેવી જોગવાઈ છે. ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ - ૧૧૮(એ) ની જોગવાઈ અનુસાર જ્યાં સુધી વિરૂદ્ધનું સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી દરેક વટાઉખત અવેજના માટે કરી આપ્યાનું માની લેવામાં

આવશે. તે જ રીતે, ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ – ૧૩૯ ની જોગવાઈ વંચાણે લેવામાં આવે તો, જ્યાં સુધી વિરૂદ્ધની હકીકત સાબિત ન થાય ત્યાં સુધી અનુમાન કરવામાં આવશે કે ચેકના ધારણકર્તાએ તે ચેક કલમ – ૧૩૮ ની જોગવાઈ અનુસાર તેમના કાયદેસરના દેવા કે જવાબદારીની અંશતઃ અથવા પુર્ણ ચુકવણી માટે મેળવવામાં આવેલ હશે. ઉપરોક્ત બંને કલમો હેઠળ ફરિયાદીની તરફેણમાં અનુમાન થઈ શકે. પરંતુ બંને જોગવાઈઓમાં "વિરૂદ્ધનું સાબિત ન થાય તો" તેવા શબ્દો પ્રયોજવામાં આવેલા છે એટલે કે આ બંને અનુમાનો ખંડિત થઈ શકે તે પ્રકારના અનુમાનો છે. વધુમાં "વિરૂદ્ધનું સાબિત ન થાય" તે શબ્દોના અર્થઘટન અનુસાર અનુમાનનું ખંડન સચોટ પુરાવાથી કરવાનું રહે છે અને આવા અનુમાનનું ખંડન કરવાનો બોજો આરોપીના શિરે રહે છે.

118. Presumptions as to negotiable instruments. Until the contrary is proved, the following presumptions shall be made:

(a) **of consideration.** that every negotiable instrument was made or drawn for consideration, and that every such instrument, when it has been accepted, indorsed, negotiated or transferred, was accepted, indorsed, negotiated or transferred for consideration;

(b) **as to date.** that every negotiable instrument bearing a date was made or drawn on such date;

(c) **as to time of acceptance.** that every accepted bill of exchange was accepted within a reasonable time after its date and before its maturity;

(d) **as to time of transfer.** that every transfer of a negotiable instrument was made before its maturity;

(e) **as to order of indorsements.** that the indorsements appearing upon a negotiable instrument were made in the order in which they appear thereon;

(f) **as to stamp.**that a lost promissory note, bill of exchange or cheque was duly stamped;

(g) **that holder is a holder in due course.**that the holder of a negotiable instrument is a holder in due course:

Provided that, where the instrument has been obtained from its lawful owner, or from any person in lawful custody thereof, by means of an offence or fraud, or has been obtained from the maker or acceptor thereof by means of an offence or fraud, or for unlawful consideration, the burden of proving that the holder is a holder in due course lies upon him.

139. Presumption in favour of holder. *It shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of a cheque received the cheque, of the nature referred to in section 138, for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability.*

(૧૦). વધુમાં આ કામે કયા-કયાં સંજોગોમાં અનુમાનોનું ખંડન કેવી રીતે કરી શકાય તથા તેવા અનુમાનોનું ખંડન કરવા માટે પુરાવાનો બોજો કોના પર છે અને તે કેવી રીતે ખંડન કરી શકાય તે બાબતે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો "હિતેન પી. દલાલ વિ. ભ્રતીન્દ્રનાથ બેનરજી જે AIR 2001 SUPREME COURT 3897 જેનો ચુકાદો રીફર કરવો જરૂરી હોય તે નીચે મુજબ છે.

Section 139 provides that "it shall be presumed, unless the contrary is proved, that the holder of a cheque received the cheque, of the nature referred to in Section 138 for the discharge, in whole or in part, of any debt or other liability." The effect of these presumptions is to place the evidential burden on the accused of proving that the cheque was not received by the complainant towards the discharge of any liability.

Because both Sections 138 and 139 require that the Court "shall presume" the liability of the drawer of the cheques for the amounts for which the cheques are drawn, as noted in it is obligatory on the Court to raise this presumption in every case where the factual basis for the raising of the presumption had been established. It introduced an exception to the general rule as to the burden of proof in criminal cases and shifts the onus on to the accused. Such a presumption is a presumption of law, as distinguished from a presumption of fact which describes provisions by which the Court "may presume" a certain state of affairs. Presumptions are rules of evidence and do not conflict with the presumption of innocence, because by the latter all that is meant is that the prosecution is obliged to prove the case against the accused beyond reasonable doubt. The obligation on the prosecution may be discharged with the help of presumptions of law or fact unless the accused adduces evidence showing the reasonable possibility of the non existence of the presumed fact. (Paras 20, 21)

The distinction between the two kinds of presumption lay not only in the mandate to the Court, but also in the nature of the evidence required to rebut the two. In the case of discretionary presumption the presumption if drawn may be rebutted by an explanation which 'might reasonably be true and which is consistent with the innocence' of the accused. On the other hand in the case of a mandatory presumption "the burden resting on the accused person in such a case would not be as light as it is where a presumption is raised under Section 114 of the Evidence Act and cannot be held to be discharged merely by reason of the fact that the explanation offered by the accused is reasonable and probable. It must further be

shown that the explanation is a true one. The words 'unless the contrary is proved' which occur in this provision make it clear that the presumption has to be rebutted by proof and not by a bare explanation which is merely plausible. A fact is said to be proved when its existence is directly established or when upon the material before it the Court finds its existence to be so probable that a reasonable man would act on the supposition that it exist. Unless therefore, the explanation is supported by proof, the presumption created by the provision cannot be said to be rebutted.

(૧૦.૧). આમ, ઉપરોક્ત ચર્ચા કરેલ ચુકાદા મુજબ તેવા અનુમાનોનું ખંડન કરવાનો પુરાવાનો બોજો આરોપીના શિરે રહે છે. આરોપીએ આવા અનુમાનો ખંડન કરવા ખુબ મજબુત, કોઝન્ટ અને રીલાયેબલ પુરાવો રજૂ કરીને અથવા તો ફરિયાદી અને આરોપી વચ્ચે થયેલા વ્યવહારમાં શંકા ઉભી કરીને કરવાનું હોય છે. માત્ર લુલો બચાવ લેવાથી કે મૌખિક રીતે કે ફરિયાદ હકીકતને ડીનાઈલ કરવાથી ધી નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ ૧૩૮ ના પ્રાવધાનોનું ખંડન થઈ શકે નહીં.

(૧૧). આ કામે ફરિયાદીએ ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૮૮૧ ની કલમ - ૧૩૮ ની આદેશાત્મક જોગવાઈઓનું પાલન કરેલ છે કે કેમ તે જોવું જરૂરી છે. જેથી આ તબક્કે નામ.સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા અર્પણા એ શાહ વિરૂદ્ધ શેઠ ડેવલપર્સ પ્રા.લી. (૨૦૧૩) ૮ એસ.સી.સી. પેજ નંબર ૭૧ ઉપર પ્રસિધ્ધ ચુકાદાના પારા નંબર ૮ ઉપર નીચે મુજબ ચર્ચા કરેલ છે.

8) *In order to constitute an offence under Section 138 of the N . I . Act ,this Court , in Jugesh Sehgal vs . Shamsher Singh Gogi , (2009) 14 SCC 683, noted the following ingredients which are required to be fulfilled :*

(i) a person must have drawn a cheque on

an account maintained by him in a bank for payment of a certain amount of money to another person from out of that account ;

(ii) the cheque should have been issued for the discharge , in whole or in part , of any debt or other liability ;

(iii) that cheque has been presented to the bank within a period of six months from the date on which it is drawn or within the period of its validity whichever is earlier ;

(iv) that cheque is returned by the bank unpaid , either because of the amount of money standing to the credit of the account is insufficient to honour the cheque or that it exceeds the amount arranged to be paid from that account by an agreement made with the bank ;

(v) the payee or the holder in due course of the cheque makes a de-mand for the payment of the said amount of money by giving a notice in writing , to the drawer of the cheque , within 30 days of the receipt of information by him from the bank regarding the return of the cheque as unpaid ;

(vi) the drawer of such cheque fails to make payment of the said

amount of money to the payee or the holder in due course of the cheque within 15 days of the receipt of the said notice .Being cumulative , it is only when all the aforementioned ingredients are satisfied that the person who had drawn the cheque can be deemed to have committed an offence under Section 138 of the Act .”

(૧૨). ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ૧૮૮૧ ની ઉપરોક્ત જોગવાઈ જોવામાં આવે તો, કલમ ૧૩૮ મુજબ તેમા સ્પષ્ટ જણાવે છે કે, જ્યારે સમગ્ર રીતે અથવા અંશતઃ કોઈપણ દેવુ કે અન્ય જવાબદારી અદા કરવા માટે કોઈપણ વ્યક્તિ પોતે નિભાવતા હોય તેવા ખાતા પૈકીનો ચેક લખી આપેલ અને સદર ચેક આપતી વખતે ચેકમાં લખેલ રકમ અને તારીખ

અંગે ઉપરોક્ત ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ ૧૮૮૧ ની કલમ-૧૧૮ અને ૧૩૯ ની કલમ ની જોગવાઈ જોતા ચેક ધારણ કરનારની તરફેણમાં ઉપરોક્ત તારીખે તેટલા અવેજ પેટેનો ચેક હતો તેવું માની લેવાનું સ્પષ્ટ જણાવેલ છે. આમ ફરીયાદીની તરફેણમાં કાયદાકીય જે અનુમાન કરવામાં આવે છે તેનું ખંડન કરતો પુરાવો આરોપીએ બચાવ સંભાવનાની પ્રબળતા એટલ કે, પ્રિપોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટીજના સિધ્ધાંતને ધ્યાનમાં રાખી પુરાવાર કરવાનો રહે છે. સદર અનુમાનને ખંડન કરવા માટે આરોપીએ વીટનેશ બોક્ષમાં આવીને પુરાવો આપવાની જરૂર નથી. ફરીયાદપક્ષના પુરાવામાંથી તેમજ કેસના સંજોગોને આધાર રાખીને પણ આરોપી કાયદાકીય અનુમાનનું ખંડન કરતી હકીકત અદાલતને બતાવી શકે છે. એટલે કે, ફરીયાદીને ચેક આપેલ તે સમયે આરોપીનું કોઈપણ પ્રકારનું દેવું હતું નહીં કે ફરીયાદીનું આરોપી પાસે કોઈપણ પ્રકારનું લેણું અસ્તિત્વમાં હતું નહીં. સાથોસાથ એ હકીકત પણ હાલના તબક્કે નોંધવી જરૂરી છે કે વૈધ્યાનીક અનુમાનનો માત્ર ઇન્કાર કરવામાં આવતો હોય તો તે અનુમાનનું ખંડન કરેલ છે તેવું કહેવાય નહીં. આરોપીએ ફરીયાદીને ચેક જવાબદારી કે દેવા પેટે આપેલ નથી તેવું પુરવાર કરતો સચોટ અને સબળ પુરાવો આપવો પડે. અને જો આરોપી વિરૂદ્ધનો પુરાવો આપવામાં નિષ્ફળ રહે તો કાયદાની કલમ - ૧૧૮ અને કલમ - ૧૩૯ નું વૈધ્યાનીક અનુમાન ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવાનું રહે છે અને તે અનરીબટેડ રહે છે.

(૧૩). વધુમાં આ તબક્કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે **Rangappa V / Sri Mohan , (2010) 11 SCC 441** ના ચુકાદામાં કલમ ૧૧૮ અને ૧૩૯ ના વૈધ્યાનીક અનુમાનને લગતા મહત્વના સિધ્ધાંતો પ્રતિપાદીત કરી તે અંગે વિવિધ માર્ગદર્શક સિધ્ધાંતોની વિગતે ચર્ચા તથા અવલોકન નીચે મુજબ કરેલ છે.

“26. In the light of these extracts , we are in agreement with the respondent claimant that the presumption mandated by Section 139 of the Act does indeed include the existence of a legally enforceable debt or liability . To that extent , the impugned observations in

Krishna Janardhan Bhat may not be correct . However , this does not in any way cast doubt on the correctness of the decision in that case since it is based on the specific facts and circumstances therein . As noted in the citations , this is of course in the nature of a rebuttal presumption and it is open to the accused to raise a defence wherein the existence of a legally enforceable debt or liability can be contested . However , there can be no doubt that there is an initial presumption which favours the complainant .

27. Section 139 of the Act is an example of a reverse onus clause that has been included in furtherance of the legislative objective of improv-ing the credibility of negotiable instruments . While Section 138 of the Act specifies a strong criminal remedy in relation to the dishonour of cheques , the rebuttable presumption under Section 139 is a device to prevent undue delay in the course of litigation . However , it must be re-mem-bered that the offence made punishable by Section 138 can be better described as a regulatory offence since the bouncing of a cheque is largely in the nature of a civil wrong whose impact is usually confined to the private parties involved in commercial transactions . In such a scenario , the test of proportionality should guide the construction and interpretation of reverse onus clauses and the defendant - accused cannot be expected to discharge an unduly high standard of proof .

28. In the absence of compelling justifications , reverse onus clauses usually impose an evidentiary burden and not a persuasive burden . Keeping this in view , it is a settled position that when an accused has to rebut the presumption under section 139, the standard of proof for doing so is that of " preponderance of probabilities " . Therefore , if the accused is able to raise a probable defence which creates doubts about the

existence of a legally enforceable debt or liability , the prosecution can fail . As clarified in the citations , the accused can rely on the materials submitted by the complainant in order to raise such a defence and it is conceivable that in some cases the accused may not need to adduce evidence of his / her own ."

(૧૪). તાજેતરમાં નામદાર સુપ્રિમકોર્ટની ફુલ બેંચે **Triyambak S .Hegde Vs . Sripad , Criminal Appeal Nos .849-850 of 2011 Dtd .23/09/2021** ના રોજ ચુકાદો આપેલ છે જે ચુકાદાના પેરા નંબર ૧૧,૧૨,૧૩ માં કાયદાની કલમ -૧૧૮ અને ૧૩૯ અંગે નીચે મુજબની ચર્ચા કરેલ છે.

*(11).From the facts arising in this case and the nature of the rival contentions , the record would disclose that the signature on the documents at Exhibits P -6 and P -2 is not disputed . Exhibit P -2 is the dishonoured cheque based on which the complaint was filed . From the evidence tendered before the JMFC , **it is clear that the respondent has not disputed the signature on the cheque** . If that be the position , as noted by the courts below a presumption would arise under Section 139 in favour of the appellant who was the holder of the cheque . Section 139 of the N . I . Act reads as hereunder : -*

“139. Presumption in favour of holder- It shall be presumed

unless the contrary is proved , that the holder of a cheque received the cheque of the nature referred to in section 138 for the discharge , in whole or in part , of any debt or other liability .”

(12). Insofar as the payment of the amount by the appellant in the context of the cheque having been signed by the respondent , the pre-sumption for passing of the

consideration would arise as provided under Section 118(a) of N . I . Act which reads as hereunder :

“118. Presumptions as to negotiable instruments – Until the contrary is proved , the following presumptions shall be made : -

(a) of consideration – that every negotiable instrument was made or drawn for consideration , and that every such instrument , when it has been accepted , indorsed , negotiated or transferred , was accepted , indorsed , negotiated or transferred for consideration .”

- (13). The above noted provisions are explicit to the effect that such presumption would remain , until the contrary is proved . The learned counsel for the appellant in that regard has relied on the decision of this court in K . Bhaskaran vs . Sankaran Vaidhyan Balan & Anr .(1999) 7 SCC 510 wherein it is held as hereunder :-“9. As the signature in the cheque is admitted to be that of the accused , the presumption envisaged in Section 118 of the Act can legally be inferred that the cheque was made or drawn for consideration on the date which the cheque bears . Section 139 of the Act enjoins on the Court to presume that the holder of the cheque received it for the discharge of any debt or liability . The burden was on the accused to rebut the aforesaid presumption . The Trial Court was not persuaded to rely on the interested testimony of DW -1 to rebut the presumption. The said finding was upheld by the High Court . It is not now open to the accused to contend differently on that aspect .”

(૧૫). વધુમાં આ તબક્કે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતની કુલ બેંચે તાજેતરમાં **K.S.Ranganatha v/s Vittal shetty, criminal appeal no.**

1860/2011 dated. 8/12/2021 ના રોજ આપેલ ચુકાદામા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના **Traiyaambak s. Hegde** (ઉપરોક્ત ચુકાદામાં પ્રતિપાદીત કરેલ રેશીયોને દોહરાવેલ છે અને પેરા નં. ૧૧ માં નીચે મુજબ અવલોકન કરેલ છે.

11. The position of law as noted above makes it crystal clear that when a cheque is drawn out and is relied upon by the drawee, it will raise presumption that it is drawn towards a consideration which is a legally recoverable amount; such presumption of course, is rebuttable by proving to the contrary. The onus is on the accused to raise a probable defence and the standard of proof for rebutting the presumption is on preponderance of probabilities.

(૧૬). આમ ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે સુસ્થાપીત કરેલ સિદ્ધાંતો તેમજ કાયદાકીય જોગવાઈ અને હાથ પરના કેસની હકીકતો અને સંજોગોને નજર સમક્ષ રાખીને પુરાવાનું સમગ્રયતા વિશ્લેષણ કરવામાં આવે તો ફરીયાદીએ તેમનો કેસ પુરવાર કરવા માટે આંક-૦૪ થી સોગંદનામુ રજુ કરેલ છે જેમાં જણાવેલી હકીકતો મહદઅંશે તેમની ફરીયાદને અનુરૂપ આપેલ છે જેનું અત્રે પુનરાવર્તન કરવામાં આવતું નથી. વધુમા સોગંદનામાના સમર્થનમાં રજુ દસ્તાવેજો જોવામા આવે તો, હાલના જ્યારે કામે ફરીયાદી દ્વારા આંક - ૧૮ થી આંક - ૨૮ સુધીના દસ્તાવેજ પુરાવા રજુ કરવામાં આવેલ છે જે દસ્તાવેજ પુરાવા ધ્યાને લેવામાં આવે તો આંક - ૧૮ થી ફરીયાદીએ પોતાની ધી સાબરકાંઠા ડિ.સે.કો.ઓ.બેંક લી., ઘનસુરા શાખામાં જમા કરાવેલ ચેક નં.૦૦૧૦૨૪, તા.૨૭/૦૫/૨૦૨૪ ના રોજનો રૂા. ૩,૦૦,૦૦૦/-નો જણાય આવે છે. આંક-૧૯ થી તકરારી ચેક બેંકમાં રજુ કર્યાની સ્લીપ રજુ છે, આંક - ૨૦ થી ચેક રીટર્નમેમો તા. ૨૭/૦૫/૨૦૨૪ ના રોજનો જણાય આવે છે. જેમા ચેક રીટર્ન થયાનું કારણ ' ઇંડ ઈન સફીશીયન્ટ' જણાય આવે છે, આંક -૨૧ થી ફરીયાદીએ આરોપીને આપેલ નોટીસ તા. ૨૨/૦૬/૨૦૨૪ નારોજની રજુ થયેલ છે, આંક-૨૨ થી આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી.

કર્્યાની પહોંચ અસલ, આંક – ૨૩ થી આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે નોટીસ આર.પી.એડી. કર્યાની પહોંચ અસલ, આંક-૨૪ થી આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ, આંક-૨૫ થી આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાની એકનોલેઝમેન્ટ, આંક-૨૬ થી આરોપીને મુળ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપી, આંક-૨૭ થી આરોપીને હાલ રહેઠાણના સરનામે મોકલાવેલ નોટીસ બજયાનું સ્ટેટસ દર્શાવતી પોસ્ટની ઓનલાઈન કોપી, આંક-૨૮ થી ફરીયાદીની બેન્કની પાસબુકની નકલ. સદર કેસમાં આંક-૩૦ થી આરોપીના વિ.વ.શ્રીએ બિન જામીનપાત્ર વોરંટ રદ કરવાની અરજી નામ.કોર્ટમાં રજુ કરેલી જે તા.૧૦/૧૧/૨૦૨૫ ના રોજ અમારા પૂરોગામી ન્યાયાધીશશ્રીએ મંજુર કરેલ હતી.આરોપીએ આંક-૩૩ માં જણાવ્યા મુજબ ફરિયાદીને ૨૦,૦૦૦/- ચૂકવી આપેલ છે અને પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાનની વાતચીત ચાલી રહેલ છે. આરોપી વિરુદ્ધના વોરંટ અવારનવાર રદ કરવા છતાં આરોપી નામ.કોર્ટમાં હાજર ન રહેતા ન હોય સદર આંક-૩૫ થી પકડ વોરંટ રદ કરવાની અરજી અમારા પૂરોગામી ન્યાયાધીશશ્રી નાઓએ ના મંજુર કરેલ હતી. જ્યારે ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ કરવા માટે, આ કામના આરોપીને અદાલતે પુરતો અને વાજબી સમય આપેલ હોવા છતાં આરોપી તર્ફે ફરીયાદીની ઉલટ તપાસ કરવા સારૂ કોઈ હાજર ન રહેતાં તેમજ રેકર્ડ ધ્યાને લેતા આરોપી નિયમીત હાજર રહેલ ન હોય આરોપીનો બચાવનો હકક બંધ કરવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદ આ કામના આરોપી તર્ફે સદર હુકમને રદ કરાવવા કોઈ કાર્યવાહી કરેલ હોય તેવું રેકર્ડ પરથી જણાઈ આવતું નથી.

આમ, આરોપી તર્ફે ફરીયાદની હકીકતોનું તેમજ ફરીયાદી તર્ફે રજુ કરવામાં આવેલ દસ્તાવેજોનું ખંડન કરવામાં આવેલ નથી. આમ, આ સંજોગોમાં રેકર્ડ ઉપર આવેલ પુરાવાને સમગ્ર રીતે જોવામાં આવે તો આ

કામના આરોપીએ આંક - ૧૮ વાળા તકરારી ચેક ઉપર પોતાની સહીનો ઇનકાર કરેલ નથી. તેમજ સદર ચેક આરોપીના ખાતાનો નથી તેવી પણ આરોપીએ કોઈ તકરાર લીધેલ નથી. એટલુ જ નહી આરોપી તરફ તેમના બચાવના સમર્થનમાં આ કામે કોઈ જ પુરાવો રજુ કરવામાં આવેલ નથી. આમ, આરોપીએ આંક-૧૮ વાળા ચેકમાં તેમની સહીનો સ્વીકાર કરેલ હોઈ જેથી અદાલતે, ફરીયાદીની તરફેણમાં ધી નેગો. ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮ અને કલમ-૧૩૯ મુજબ એવુ અનુમાન કરવાનુ રહે છે કે જ્યાં સુધી વિરૂધ્ધની હકીકત પુરવાર ન થાય ત્યાં સુધી આરોપીએ, ફરીયાદીને આપેલ ચેક, પોતાના દેવા કે અન્ય જવાબદારીમાંથી મુક્ત થવા માટે આપેલ છે. આરોપીએ, ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ ઉપરોક્ત વૈધાનિક અનુમાનને ખંડન કરવા યોગ્ય, સંભવિત અને માનવાલાયક બચાવ રજુ કરવો પડે. અને જો આરોપી વૈધાનિક અનુમાનને ખંડન કરવામાં નિષ્ફળ રહે તો ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ અનુમાન આખરી અને નિર્ણાયક રહે છે. પ્રસ્તુત કેસમાં આરોપી તરફ કાયદાકીય અનુમાનને ખંડન કરતી કોઈ જ હકીકત રજુ કરવામાં આવેલ નથી. ઉપર્યુક્ત કરેલ તમામ ચર્ચાના સંદર્ભમાં નામ. સુપ્રિમ કોર્ટે **Triyambak S. Hegde**(ઉપરોક્ત) ના ચુકાદામાં એવુ ઠરાવેલ છે કે , જ્યારે આરોપીએ ચેક ઉપરની સહી અંગે કોઈ વાંધો કે તકરાર લીધેલ ન હોય તો ધી નેગો. ઇન્સ્ટ્રુ. એક્ટની કલમ-૧૧૮ અને કલમ-૧૩૯ નું વૈધાનિક અનુમાન ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવાનુ રહે છે, એટલે કે ફરીયાદવાળો તકરારી ચેક કાયદેસરના અવેજ પેટે આપેલ છે. હાથ ઉપરના કેસની વાત કરવામાં આવે તો આ કામના આરોપીએ તકરારી ચેક ઉપર તેમની સહી નથી તેવી કોઈ જ તકરાર લીધેલ હોય તેવી હકીકત સમગ્ર પુરાવામાંથી જણાઈ આવતી નથી. આમ, આ તમામ સંજોગો ધ્યાને લેતાં આ કામના આરોપીએ પોતાની જવાબદારી સ્વીકારેલ છે અને તે જવાબદારીનુ વહન કરવા તકરારી ચેક આરોપીએ ફરીયાદીને આપેલ હોવાનુ માનવાને કારણ રહે છે. વધુમાં આ કામના આરોપી રેકર્ડ ઉપર એવા સંજોગો પણ બતાવી શકેલ નથી કે આરોપીએ તેમના દેવામાંથી કે જવાબદારીમાંથી મુક્ત થવા તેમજ કાયદેસરના લેણા પેટે તકરારી ચેક ફરીયાદીને આપેલ ન હતો. જેથી આવા સંજોગોમાં આરોપીએ ફરીયાદીના પુરાવાનો માત્ર અસ્વીકાર કરેલ

હોય તે પુરતુ નથી. હાથ ઉપરના કેસમાં આરોપીએ હાલના કેસમાં એવી કોઈ જ વિરૂધ્ધની હકીકત રેકર્ડ ઉપર લાવી શકેલ નથી કે જેને કારણે ફરીયાદીના કેસમાં વાજબી શંકા ઉભી થતી હોય, એટલે કે કાયદાની કલમ- ૧૧૮ અને કલમ-૧૩૯ અન્વયે જે અનુમાન ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવાનું હોય છે, તે અનુમાનનું ખંડન થતું હોય. જેથી આ સંજોગોમાં ફરીયાદીના કેસને નહીં માનવાને કોઈ કારણ નથી. આમ, હાથ ઉપરના કેસમાં ફરીયાદીની તરફેણમાં કરવામાં આવેલ વૈધાનિક અનુમાન આ અદાલતના મંતવ્ય મુજબ આખરી અને નિર્ણાયક રહે છે.

વધુમાં આ કામે રેકર્ડ જોતા આ કામના આરોપીની તા. ૧૩/૦૮/૨૦૨૫ ના રોજ આંક -૧૦ થી પ્લી લેવામાં આવેલ પરંતુ ત્યારબાદ આરોપીના વિ.વ.શ્રી દ્વારા અનેક વખત ઉલટતપાસ માટે મુદતો માગેલ જે કોર્ટે મંજૂર કરીને ઉલટતપાસ માટે તક આપેલ. પરંતુ આ કામના આરોપી દ્વારા ત્યારબાદ પણ ઉલટતપાસ માટે હાજર રહેલ નથી અને ફરીયાદીની કોઈ ઉલટતપાસ કરેલ નથી. વધુમાં રેકર્ડ જોતાં આ કામના આરોપીને પોતાની સામેના કેસની જાણ હોવા છતાં નિયમીત હાજર રહેલ નથી. ત્યારબાદ આ કામના ફરીયાદી તરફે આંક-૩૪ થી ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરવાની અરજી આપેલ જે અરજી લગત અમારા પૂરોગામી ન્યાયાધીશનાઓએ આરોપીનો ઉલટતપાસનો હકક બંધ કરેલ અને ત્યારબાદ ફરીયાદી તરફે આંક-૪૩ થી પુરાવાબંધની પુરસીસ આપેલ. આમ, આ કામના આરોપી પ્લી બાદ નીચમીત કોર્ટમાં જાતે કે વિ.વ.શ્રી મારફતે નિયમીત હાજર રહેલ નથી કે કોઈ પુરાવો આપેલ નથી કે જાતે પણ સોગંદ પર જુબાની આપેલ નથી.

(૧૭). આમ, ફરીયાદ પક્ષનો સમગ્ર મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવો તથા નેગોશીયેબલ ઈન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની જોગવાઈઓ અને ફરીયાદ પક્ષની દલીલો ધ્યાને લેતાં ફરીયાદી દ્વારા આંક - ૧૮ થી આંક - ૨૮ સુધીના દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કરવામાં આવેલ છે જે દસ્તાવેજી પુરાવા ધ્યાને

લેવામાં આવે તો તેનાથી આંક - ૧ ની ફરીયાદ હકીકત મુજબ આંક - ૧૫ થી ફરીયાદીએ પોતાની ધી સાબરકાંઠા ડિ.સે.કો.ઓ.બેંક લી., ધનસુરા શાખામાં જમા કરાવેલ ચેક નં. ૦૦૧૦૨૪, તા.૨૭/૦૫/૨૦૨૪ ના રોજનો રૂા. ૩,૦૦,૦૦૦/-નો રજુ કરેલ છે. આંક - ૨૦ થી ચેક રીટર્નમેમો તા. ૨૭/૦૫/૨૦૨૪ ના રોજનો રજુ કરેલ છે. ત્યારબાદ આ કામના ફરિયાદીએ નિયત સમયમાં આરોપીને નોટીસ આપેલ, જે નોટીસની આરોપીને જાણ હોવા છતાં આરોપીએ નિયત સમયમર્યાદામાં ફરીયાદીને નોટીસમાં જણાવ્યા મુજબના ચેકના નાણાં પરત કરેલ નથી. સદરહું ફરીયાદના કામમાં ફરીયાદીનો આંક - ૦૪ નો સોગંદ ઉપરની પુરાવો ધ્યાને લેતા અને ફરીયાદના કામે રજુ થયેલ ઉપરોક્ત પુરાવાઓ વંચાણે લેતા ફરીયાદપક્ષે કલમ - ૧૩૮ માં જણાવેલ મહત્વના તત્વો મુજબની પ્રાથમિક જવાબદારી પુર્ણ કરેલ હોય ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮ તથા કલમ-૧૩૯ માં જણાવેલ અનુમાનોનું ખંડન કરવાનો બોજો આરોપી ઉપર આવે છે.

ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૧૮ (અ) ની જોગવાઈ વંચાણે લેતા તે મુજબ જ્યાં સુધી વિરૂદ્ધનું સાબીત ના થાય ત્યાં સુધી દરેક વટાઉખત કાયદેસરના અવેજના માટે કરી આપ્યાનું માની લેવામાં આવશે. તે જ રીતે ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૯ ની જોગવાઈ વંચાણે લેવામાં આવે તો વિરૂદ્ધની હકીકત સાબીત ના થાય ત્યાં સુધી અનુમાન કરવામાં આવશે કે ચેકના ધારણકર્તાએ તે ચેક ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ ની જોગવાઈ અનુસાર તેમના કાયદેસરના દેવા અથવા જવાબદારીની અંશતઃ અથવા પુર્ણ ચુકવણી માટે મેળવવામાં આવેલ હશે, ઉપરોક્ત બંને કલમ હેઠળ ફરીયાદીની તરફેણમાં અનુમાન થઈ શકે પરંતુ આ બંને અનુમાનો ખંડિત થઈ શકે તે પ્રકારના અનુમાનો છે. જે અનુમાનોનું ખંડન આરોપીપક્ષે પોતાના સંભવીત અને માની શકાય તેવો બચાવ રજુ કરીને કરવાનો છે આવો બચાવ રજુ કરવા માટે આરોપીપક્ષે જાતે કોઈ પુરાવો રજુ કરી કે સાહેદ તરીકે જુબાની આપીને અથવા સાહેદો તપાસીને અથવા આરોપીપક્ષ તેમનો બચાવ ફરીયાદપક્ષના

પુરાવા પરથી પણ પ્રબળ શંકા ઉત્પન્ન થાય તેવી હકીકત કે સંજોગો રેકર્ડ પર લાવીને કરી શકે છે આપો પ્રોબેબલ બચાવ રજુ કરવાનો અર્થમાં સુચનો કરવા તેવો પણ થતો નથી, પરંતુ આપો સંભવીત બચાવ એવી રીતે રજુ થવો જોઈએ કે જેના આધારે સામાન્ય સમજણ શક્તિવાળો વ્યક્તિ તે બચાવને સંભવીત અને સામાન્ય રીતે માનવા યોગ્ય માની શકે.

આ તબક્કે નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટના કે.પ્રકાશન વિ.પી.કે. સુરેન્દરન (૨૦૦૮(૧) એસ.સી.સી.(કાઈમ્સ) ૨૦૦) તથા રંગપ્પા વિરૂદ્ધ મોહન(એ.આઈ.આર.૨૦૧૦ સુપ્રિમ કોર્ટ ૧૮૯૮) ના ચુકાદાઓ માનભેર વંચાણે લેવામાં આવે તો તેમા નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટે પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે, આરોપી પ્રિ-પોન્ડરન્સ ઓફ પ્રોબેબીલીટી જેટલો પુરાવો આપે તો પણ અનુમાનોનું ખંડન થયેલું ગણી શકાય અને ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૯ ના અનુમાનોનું ખંડન કરવા માટે આરોપીએ, સાક્ષીના પાજરામાં આવવું જરૂરી નથી.

જે મુજબ ફરીયાદી દ્વારા રજુ થયેલ પુરાવાથી કાયદા દ્વારા ફરીયાદીની તરફેણમાં ફરીયાદી જયારે તેની ઉપર રહેલ સાબીતીના પ્રાથમિક બોજાનું વહન સફળતાપૂર્વક કરે તેવા સંજોગોમાં બચાવપક્ષ દ્વારા તેવા અનુમાનોનું ખંડન કરવાનું રહે છે જે મુજબ હાલના કામે ફરીયાદી દ્વારા આંક - ૦૪ થી રજુ કરેલ સોગંદનામાની હકીકત લગત બચાવ પક્ષ દ્વારા કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી કે બચાવપક્ષે આરોપી દ્વારા હાજર રહી બચાવપક્ષ તરફે કોઈ મૌખિક કે દસ્તાવેજી પુરાવો રજુ કરવામાં આવેલ નથી. આમ, ફરીયાદીએ રજુ રાખેલ પુરાવાઓ ધ્યાને રાખતા ફરીયાદીએ તેમની ઉપરનો પ્રાથમિક પુરાવાનો બોજો પુરવાર કરેલ છે, આ કામના આરોપી દ્વારા આંક - ૧૮ થી રજુ થયેલ ચેકમાં તેઓની સહી નથી તેવો કોઈ બચાવ લીધેલ નથી, વધુમાં ના.સુપ્રિમ કોર્ટના **Bir Singh vs. Mukesh Kumar, (2019) 4 scc 197** ના ચુકાદાને માનભેર વંચાણે લેતા તેમ સ્પષ્ટ ઠરાવેલ છે કે, જયારે તકરારી ચેકમાં આરોપીની સહી હોવાનું પુરવાર થતું હોય તો ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૯ મુજબ તકરારી ચેક કાયદેસરના લેણાની ચુકવણી પેટે જ આપવામાં આવેલ હોવાનું અનુમાન કરવાનું રહે છે અને તેથી જ્યાં સુધી વિરૂદ્ધનું પુરવાર કરવામાં ન આવે ત્યાં

સુધી આ ચેક ફરીયાદીએ ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ માં જણાવ્યા મુજબ કોઈપણ દેવુ અથવા જવાબદારી માટે મેળવ્યો હતો તેવું અનુમાન થાય છે. અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, સબબ કામમાં આરોપીને ફરીયાદીની ઉલટતપાસ માટે યોગ્ય અને વ્યાજબી તક આપવામાં આવેલ હોવા છતાં આરોપી તરફે ફરીયાદીની કોઈ ઉલટતપાસ કરવામાં આવેલ નથી. હાલના કામે આરોપી લાંબા સમયથી કોર્ટ સમક્ષ હાજર રહેલ ન હોય ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવાનો બચાવપક્ષનો હક્ક બંધ કરવામાં આવેલ છે, વધુમાં ત્યારબાદની ફરીયાદીની ઉલટતપાસ કરવાનો હક્ક ખોલવાની કે અન્ય કોઈ પુરાવા રજૂ કરવાની આરોપીપક્ષે દરકાર લીધેલ નથી અને વધુમાં રેકર્ડ ધ્યાને લેતા આરોપી ટ્રાયલ દરમિયાન નિયમીત હાજર રહેલ નથી. વધુમા આ કામના આરોપીના વિ.વશ્રી ધ્વારા પણ ઉલટ તપાસ માટે કોઈ પ્રયત્ન કરેલ નથી કે આરોપીને ગેરહાજરીમાં રીપોર્ટ આપી કેસની ન્યાયીક કાર્યવાહી આથગળ ચલાવવામાં કોઈ રસ લીધેલ નથી. આરોપીની ફરજ છે કે, દરેક મુદતે નિયમીત રીતે કોર્ટમાં હાજર રહે અને ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં સત્ય શોધવામાં સહકાર આપે. પરંતુ આરોપીની વર્તણુક તદન અયોગ્ય અને વિરુદ્ધની હોવાનું રેકર્ડ ઉપરથી જણાઈ આવેલ છે. આમ, બચાવપક્ષ ઉપર જે પુરાવાના ખંડન કરવાનો બોજો હતો તેનું ખંડન કરવામાં બચાવપક્ષ તદન નિષ્ફળ નિવડેલ છે.

આમ, આરોપી દ્વારા તેમના નિભાવવામાં આવતા ખાતામાંથી ફરીયાદીની કાયદેસરની લેણી રકમ ચુકવવા ચેક આપેલ છે, જે ચેક ફરીયાદી દ્વારા નિયમીત સમયમર્યાદામાં રજૂ કરવામાં આવેલ છે. તેમજ આ ચેક “ફંડ ઈન સફીશીયન્ટ” ના કારણે પરત થયેલ તેમજ ચેક પરત થયાની માહિતી મળ્યા બાદ ફરીયાદીએ ૩૦ દિવસની સમયમર્યાદામાં કાયદેસરની લેણી રકમની માંગણી કરતી લેખીત નોટીસ આરોપીને મોકલેલ હતી અને જે નોટીસ આરોપીએ સ્વીકારવાની ના પાડતા પરત ફરેલ છે આમ નોટીસની જાણ હોવા હોવા છતાં ચેક મુજબના નાણા સમયમર્યાદામાં ચુકવી આપેલ નથી. આમ, ફરીયાદીએ ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ ની જોગવાઈઓનું પાલન કરેલ છે. આરોપી દ્વારા ફરીયાદીની નોટીસનો કોઈ

જ જવાબ રજુ થયેલ નથી તેમજ ઉલટતપાસ કરેલ નથી કે કોઈ જ પુરાવો રજુ રાખેલ નથી. આમ, ફરીયાદપક્ષે રજુ પુરાવાનું લેશમાત્ર ખંડન થયેલ નથી કે તે બાબતે કોઈ સંભવીત અને માની શકાય તેવો બચાવપક્ષ રજુ થયેલ નથી તેમજ ફરીયાદપક્ષના પુરાવા પર પ્રબળ શંકા ઉત્પન્ન થાય તેવી હકીકત કે સંજોગો રેકર્ડ પર લાવવામાં તદ્દન નિષ્ફળ નિવડેલ છે. જેથી ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૧૮ અને કલમ - ૧૩૯ ના અનુમાન ફરીયાદીની તરફેણમાં રહે છે અને બચાવપક્ષ દ્વારા તેનું ખંડન કરવામાં આવેલ ન હોય ફરીયાદી ઉપર કેસ પુરવાર કરવાનો બોજો શીફ્ટ થયેલ નથી.

આમ, ઉપરોક્ત પેરામાં કરવામાં આવેલ વિગતવારની ચર્ચા તેમજ ના.સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાઓને માનભેર વંચાણે લેતા તેમજ રજુ થયેલ પુરાવાઓની સમગ્ર ચર્ચા તથા ફરીયાદીના વિ.વ.શ્રીની દલીલોને ધ્યાને લેતા, જ્યારે હાલના કેસમાં ફરીયાદીએ રજુ કરેલ પુરાવાઓથી ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ ના ગુન્હા અંગેના તમામ તત્વો પુરવાર થતા હોય અને કલમ - ૧૩૯ મુજબનું અનુમાનનું પણ બચાવપક્ષે ખંડન થયેલ ન હોય જેથી તેવી હકીકત ફરીયાદ પક્ષ સાબિત કરવામાં સફળ રહેલ હોઈ મુદ્દા નં. ૧નો જવાબ તે રીતે હકારમાં આપું છું અને આરોપીને નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ-૧૩૮ ના ગુનામાં દોષિત ઠરાવું છું.

(૧૮). હાલના કેસના કામે આરોપીની પ્લી(જવાબ) બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ-૨૭૪ થી સમન્સ ટ્રાયેબલ કેસના ફોર્મના સ્વરૂપે લેવામાં આવેલ છે. તેમજ આ કામે ફરીયાદીએ તેમની ફરીયાદમાં જણાવેલ તમામ હકીકતો તેમના સરતપાસના સોગંદનામામાં જણાવેલ છે. આમ, હાલના કેસની ઇન્સાઈડી કાર્યવાહી સમન્સ ટ્રાયેબલની રીતે ચાલેલ છે. આ બાબતે આરોપી તરફેણ કોઈ તકરાર લેવામાં આવેલ નથી. હવે ધી નેગો. ઇન્સ્ટ્રુ. એક્ટની કલમ-૧૩૮ માં સજા અંગેની જોગવાઈ જોવામાં આવે તો આરોપીને તકસીરવાન ઠરેથી આરોપીને બે વર્ષ સુધીની સજા અથવા ચેકની બમણી રકમ સુધીનો દંડ અથવા બંને સાથે એટલે કે સજા અને દંડ સાથેની

સજાની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. વધુમાં હાલના આરોપી સામે આર્થિક પ્રકારનો ગુન્હો આચરવાનો આક્ષેપ હોઈ અને જેને ફરીયાદ પક્ષે સાબિત કરેલ કરેલ હોઈ જેના કારણે ફરીયાદીને આર્થિક નુકસાન થયેલ હોઈ, જેથી ફરીયાદીને થયેલ નાણાની નુકશાની પેટે ચેકની રકમ જેટલું વળતર ફરીયાદીને આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે આવે તો તે ન્યાયી અને વાજબી ઠરશે. વધુમાં રેકર્ડ જોતા ચાલુ દાયલ દરમ્યાન આંક ૩૩ થી આ કામના આરોપીએ ફરીયાદીને રૂ.૨૦,૦૦૦/- ચુકવી આપેલ છે. વધુમાં નામ. સર્વોચ્ચ અદાલતે **Sugan- thi Suresh Kumar Vs Jagdeeshan, 2002(2) SCC page 420** ઉપર પ્રસિધ્ધ ચુકાદામાં ફોજદારી કાર્યરીતી સંહિતાની કલમ- ૩૫૭(૩) હેઠળ વળતર ચુકવવાનો આદેશ કરવામાં આવેલ હોય ત્યારે વળતર ચુકવવામાં થયેલ કસુર બદલ સજા થઈ શકે છે.

(૧૯). હાલનો કેસ આજરોજ જજમેન્ટ જાહેર કરવાના સ્ટેજ ઉપર પેન્ડીંગ છે. આ કામના આરોપીનો વારંવાર પોકાર કરવા છતાં આરોપી હાજર રહેલ નથી. વધુમાં હાલના કેસનું રેકર્ડ ધ્યાને લેવામાં આવે તો હાલના આરોપીની વર્તણૂક આ તબક્કે ધ્યાને લેવી જરૂરી જણાય છે. જે જોવામાં આવે આરોપીની આક્ષેપિત ગુન્હા અંગેની પ્લી(જવાબ) તા.૧૩/૦૮/૨૦૨૫ ના રોજ લેવામાં આવેલ છે. ત્યારબાદથી આરોપી અદાલત સમક્ષ નિયમીત હાજર રહેલ નથી. જેથી આરોપી વિરૂદ્ધ પકડ વોરંટ કાઢવાની પણ અદાલતને ફરજ પડેલી. આમ, ઉપરોક્ત તમામ હકીકતો ધ્યાને લેતાં તેમજ રેકર્ડ ધ્યાને લેતાં આ કામના આરોપીને તેમની સામેના હાલના કેસની પ્રોસેડીંગની તમામ જાણ હોવા છતાં આરોપી જાણી જોઈને અદાલત સમક્ષ હાજર થયેલ નથી તેવું આ અદાલતનું દ્રઢપણે માનવું છે. આમ, આરોપીની ગેરહાજરીને કારણે કેસની ન્યાયિક કાર્યવાહી વિલંબમાં મુકાયેલ છે. જેથી, હવે પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે શું આરોપીની ગેરહાજરીમાં આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવતો ચુકાદો જાહેર કરી શકાય કે કેમ? તે અંગે આ તબક્કે ચર્ચા કરવી જરૂરી છે અને તે અંગે બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ-૩૯૨(૭) માં નીચે મુજબની જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

(7) No judgment delivered by any Criminal Court shall be deemed to be invalid by reason only of the absence of any party or his pleader on the day or from the place notified for the delivery thereof, or of any omission to serve, or defect in serving, on the parties or their pleaders, or any of them, the notice of such day and place.

(૨૦). આમ, હાલના કેસની વાત કરવામાં આવે તો ઉપર નોંધ્યુ તેમ આ કામના આરોપી ઇરાદાપુર્વક અદાલત સમક્ષ હાજર રહેલ ન હોઈ અને આરોપીની ગેરહાજરીમાં ચુકાદો જાહેર કરી શકાય કે કેમ તે અંગે આ તબક્કે નામ. ગુજરાત વડી અદાલતે **Sharad Jethalal Savla Vs. State of Gujarat, 2016(0) AIJEL-HC 236849** ઉપર પ્રસિધ્ધ ચુકાદો ધ્યાને લેવો જરૂરી છે. સદરહું ચુકાદામાં નામ. ગુજરાત હાઈકોર્ટે એવુ ઠરાવેલ છે કે આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવતો ચુકાદો તેની ગેરહાજરીમાં આપી શકાય છે, તેમજ આરોપીને ફોજદારી કાર્યરીતી સંહિતાની કલમ-૪૧૮(૨) અન્વયે સજા ભોગવવા માટે વોરંટ કાઢી શકાય. આમ, સદરહું ચુકાદામાં કરેલ ચર્ચા અને કેસના સંજોગો ધ્યાને લેતાં આરોપીની ગેરહાજરીમાં આજરોજ જજમેન્ટ જાહેર કરવુ યોગ્ય અને ઉચીત માનુ છુ .

(૨૧). આમ ઉપરોક્ત ચુકાદામાં કરેલ નામ. સર્વોચ્ચ અદાલતે કરેલ અવલોકન ધ્યાને લેતાં તેમજ કેસના સંજોગો જોતાં આ કામના આરોપી અદાલત સમક્ષ હાજર હાજર રહેલ નથી. તેમજ આરોપીની ગેરહાજરી અંગે સંતોષકારક ખુલાસો પણ આરોપી તરફે કરવામાં આવેલ નથી. જેથી આ સંજોગોમાં આરોપીની ગેરહાજરીમાં આરોપીને તકસીરવાન ઠરાવતો ચુકાદો જાહેર કરવો ન્યાયી અને વાજબી માનુ છુ. આમ, ઉપરોક્ત તમામ સંજોગો તથા ફરીયાદ પક્ષની દલીલો લક્ષમાં લેતાં તેમજ સમાજમાં ચેકની વિશ્વસનીયતા વધે અને સામાન્ય લોકોની બેંક વ્યવહારમાં ચેકની વિશ્વસનીયતા ટકી રહે તેમજ સમાજમાં ચેકનો દુરુપયોગ થતો અટકે તે માટે દાખલો બેસે તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને તેમજ ઉપરોક્ત તમામ હકીકતો, રજુઆતો તથા ઉપરોક્ત ચુકાદાઓમાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિધ્ધાંતોને ધ્યાનમાં

રાખીને ફરીયાદીને આરોપીના કૃત્ય દ્વારા નુકશાન પાટ થયેલ છે, તે હકીકતને ધ્યાને લેતાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે તો ન્યાયનો હેતુ જળવાશે તેવા નિર્ણય પર આવી, ન્યાયના હિતમાં મુદ્દા નં. ૨ પરત્વે નીચે મુજબનો આખરી હુકમ કરવામાં આવે છે.

::- હુકમ:-

(૧) આ કામના આરોપી મહેન્દ્રભાઈ રણછોડભાઈ સોલંકી, ઉ.વ.આ.૩૦, ધંધો-પ્રાઈવેટ નોકરી તથા ખેતી, મુળ.રહે.ધામણીયા, તા.ધનસુરા, જી.અરવલ્લી, હાલ.રહે.કંચન ટેકરી, બેંક ઓફ બરોડાની બાજુમાં, તા.માલપુર, જી.અરવલ્લીનાઓને બી.એન.એસ.એસ.૨૦૨૩ની કલમ-૨૭૮(૨) અન્વયે ધી નેગોશીએબલ ઇસ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ- ૧૩૮ મુજબના શિક્ષાપાત્ર ગુન્હામાં તકસીરવાન ઠરાવી કોર્ટ ૬ માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૨) આરોપીએ તકરારી ચેક પેટેની બાકી રકમ રૂ.૨,૮૦,૦૦૦/- અંકે રૂપિયા બે લાખ એસી હજાર પુરા હાલનો હુકમ થયેથી દીન-૩૦ મા ફરીયાદીને વતનર તરીકે ચુકવવાનો આથી હુકમ કરવામાં આવે છે. જો આરોપી આ વતનરની રકમ ચુકવવામાં નિષ્ફળ જાય તો આરોપીએ વધુ ૩(ત્રણ) માસની સાદી કેદની સજા ભોગવવાની રહેશે.

(૩) આરોપીએ હાલના કામે કાચા કામના કેદી તરીકે સજા ભોગવેલ હોય તો બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ- ૪૬૮ મુજબ મજરે આપવા હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૪) આ કામના આરોપી આજરોજ તેઓને કરવામાં આવેલ સજા સમયે હાજર રહેલ ન હોઈ આરોપી વિરૂધ્ધ સજા વોરંટ ઇસ્યુ કરી બી.એન.એસ.એસ.૨૦૨૩નીકલમ-૪૫૮(૨) અન્વયે સજા વોરંટ બજવણી

અર્થે પોલીસ અધિક્ષકશ્રી મોડાસા જી.અરવલ્લી નાઓને મોકલી આપવાનો આથી હુકમ કરવામાં આવે છે.

હુકમ આજ તારીખ - ૧૪, માહે - ઓગસ્ટ, સને- ૨૦૨૬ ના રોજ ખુદી અદાલતમાં વાંચી સંભળાવી જાહેર કર્યો.

મુ.ઘનસુરા.

તા.૧૪/૦૮/૨૦૨૬

(એ.એ.જાની)

જ્યુડીશીયલ .મેજી.ફર્સ્ટ ક્લાસ.

ઘનસુરા.કોડ નં.જી.જે.૦૧૬૪૪